

KÖVET beszámoló a X. EMAS Kerekasztal-találkozóról

EMAS Közösség – Budapesti TÁVHŐ – EMAS jelene és jövője – Hitelesítők tapasztalatai – Erzsébet hídon átívelő stratégiai távhővezeték projekt

A fenti kifejezések közös nevezője a KÖVET Egyesület által szervezett X. EMAS Kerekasztal találkozó, amit 2019. május 2-án tartottunk a hazai közösség képviselői, illetve friss érdeklődők részvételével. A rendezvény házigazdája a Budapesti Távhőszolgáltató Zrt., helyszíne a vállalat Kalotaszeg utcai telephelye volt. Az EMAS Kerekasztal találkozók célja az információátadás és fórum biztosítása az ebben a rendszerben érintettek, hitelesített szervezetek, hitelesítők, az illetékes testület és a minisztérium számára. Jelenleg Magyarországon 29 hitelesített szervezet van. Kettő egyéni akkreditált hitelesítő és egy szervezet végez hitelesítést, utóbbi 6 hitelesítővel. A rendezvényen összesen 41-en vettünk részt, 16-an hitelesített szervezettől érkeztek.

Házigazdánk, a Budapesti Távhőszolgáltató Zrt. 2013 óta a HU-32-es regisztrációs számmal rendelkező hitelesített szervezet Magyarországon. Utazzunk vissza az időben, és tekintsük át a távhő történelmének főbb mérföldköveit. A tömeges fővárosi távhőellátás kezdete az 1950-es évek végére nyúlik vissza. A FŐTÁM, ami a FŐTÁV elődje volt, 1960-ban alakult meg. 1966-ban a társaság átvette az ipari fogyasztók ellátásának nagy részét, neve pedig Fővárosi Távfűtő Művekre változott, 1994 óta, mint Fővárosi Távhőszolgáltató Részvénytársaság működik. 17 fővárosi kerületben 238 000 lakást és 7 000 egyéb ipari fogyasztót látnak el távfűtéssel, meleg vízzel és hőenergiával. A hőellátást 4 erőmű, 5 fűtőmű, 1 hulladékhasznosító mű, több gázmotoros és 1 gázturbinás kiserőmű, valamint 4 tömbkazán-telep biztosítja.

A Budapesti Távhőszolgáltató Zrt. szolgáltatással kapcsolatos feladatait a Távhőszolgáltatási törvény [2005. évi XVIII. törvény a távhőszolgáltatásról], illetve a Közszolgáltatási [korábban Közüzemi] Szerződések, valamint azok 1. számú mellékletei, az Üzemviteli Megállapodások tartalmazzák ugyanúgy, mint a Felhasználói közösségek feladatait. A Szolgáltató alapvető feladatai közé tartozik a hőenergia biztonságos, és az előírt normáknak megfelelő eljuttatása a Felhasználók felé [a távhőszolgáltatott épületekbe]. Ehhez tartozik a hőtermelő és elosztó létesítmények folyamatos üzemeltetése, a teljes, fővárosi

Elismerő oklevél átadása a FŐTÁV Zrt. vezérigazgatójának.

szinten lévő több tízezer kilométer hosszú távhővezeték hálózat folyamatos felügyelete és karbantartása. További feladatai közé tartozik az adott épületek hőszolgáltatását biztosító hőközpontok felügyelete, és annak a közösségek igényeinek megfelelő szabályozása. Nem utolsó sorban a Távhőszolgáltató feladata, hogy a szolgáltatás teljesítését akadályozó és tudomására jutott hibák elhárítását, vagyont és életet veszélyeztető esetekben azonnal, egyéb esetekben kapacitástól és egyeztetéstől függően 4 órán belül megkezdje. Környezetbarát-e a FŐTÁV? Jellemzően gáztüzelést használnak, ezzel kevesebb szennyezőanyagot bocsátanak ki, mint az egyéb fűtési módok. A társaság minden tevékenysége ellenőrzött, méghozzá független, akkreditált laboratóriumok által. A szolgáltatott távhő átlagosan 92%-os hatékonyságú kazánból származik, míg az egyedi fűtésre alkalmas kazánok hatásfoka általánosságban 80% alatt marad. A kibocsátott zaj- és egyéb szennyezőanyagok mérése folyamatos; ha valahol az elfogadott értéktől eltérést észlelnek, azonnali beavatkozás történik. A vállalatnál bevezetésre került az energiahatékonysági audit, ezáltal jobban odafigyelnek a rendelkezésre álló energiákra, amire a következő generációknak is szüksége lesz. Az energiafelhasználás csökkentése természetes következménye a környezeti elemek védelme. A hulladék hő felhasználásával nincs szükség további tüzelőanyag elégetésére. A központi telephelyen a zöldenergia felhasználás előmozdítása, villamosenergia-vásárlás csökkentése érdekében, napelemes kiserőmű telepítése is megtörtént.

A találkozón az Agrárminisztérium részéről **László Tibor Zoltán** környezetvédelemért

felelős helyettes államtitkár vett részt, a vendéglátó FŐTÁV Zrt.-t pedig a vezérigazgató, **Dr. Mitnyan György** képviselte. A köszöntők után oklevélátadás következett az EMAS által hitelesített szervezetek részére, ami az EMAS magyarországi 15 évéről, illetve a 10. kerekasztal találkozóról hivatott megemlékezni. Az okleveleket **László Tibor Zoltán** helyettes államtitkár és **Herner Katalin**, a KÖVET Egyesület ügyvezető igazgatója adta át a hitelesített szervezetek részére. Ezután a Vezérigazgató Úr bemutatta a FŐTÁV Zrt. felépítését és működését, **Kempelen Emese** környezetvédelmi vezető pedig az integrált irányítási rendszert vázolta a jelenlévőknek.

Az EMAS hazai és nemzetközi vonatkozásairól, jelenéről és jövőjéről **Varga András**tól, a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályának szakértő-jétől hallottunk előadást. Az EMAS-hitelesítők tapasztalatairól, javaslatairól **Moravcsikné File Katalin** az ÉMI-TÜV Süd Kft.-től, illetve **Dr. Biczó Imre László** egyéni hitelesítő beszélt. Az EMAS Kerekasztal találkozók egyik fontos célja, hogy fórumot biztosítsanak az EMAS Közösség részére: a tagok elmondhassák véleményüket, javaslataikat, kérdéseiket az EMAS-rendszerrel kapcsolatban és a kérdések megfelelő válaszokra találjanak. Megtettük ezt már korábban is a kerekasztal találkozók műhelymunka részében, a felmerült kérdéseket, javaslatokat, megjegyzéseket pedig eljuttattuk a megfelelő célszervezetekhez.

A Kerekasztal találkozó résztvevői a nap zárásaként helyszíni bemutatás keretében bepillantást kaphattak az Erzsébet hídon átívelő távhővezeték projekt munkálatainak jelen-

Dr. Mitnyan György vezérigazgató mutatta be a FŐTÁV Zrt-t.

legi állapotába, megismerkedhettek a csővezeték lefektetésének fő nehézségeivel, és az Erzsébet híd hídkamrájába is beléphettek. Laikus számára rendkívül izgalmas élmény volt közlő megfigyelni a munkaterületet, belépni a nagyközösség számára nem megközelíthető szakaszokba. Több vezetőktípust is megtekintettek a résztvevők, elhangzott, milyen alapvető funkcióik, feladataik vannak, milyen jellemzőkkel bírnak. A legérdekesebb mégis maga a híd volt, aminek a belsejében az autók, villamosok dűbörgése mellett a készülő vezeték munkálatainak zaja is jól kivehető volt, lentől pedig láttuk, hogy miként illeszkedik a híd szerkezeti egységébe a távhő szállítására rendeltetett cső. A séta zárásaként egy, körülbelül 8 emelet mély munkagödört közelíthettünk meg, és hallgattunk meg további információkat a munkálatokkal kapcsolatban.

A KÖVET Egyesület egyik önkéntese, Vona Gábor így látta az eseményt:

Utópiából valóság karnyújtásnyira

Az EMAS¹ egyike azoknak az eszközöknek, melyek előmozdíthatják a gazdaság fenntartható pályára állítását. Transzformatív megközelítéssel garantálható a legkedvezőbb kimenetel.

A 15 évvel ezelőtt bevezetett EMAS a vállalati kiválóság egyik indikátorává vált. Az Európai Unióban 2019 áprilisában 3728 hitelesített szervezetet regisztráltak [EMAS - EC, 2019.]. Az EMAS hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer bevezetése számos előnnyel párosul:

fokozódó környezeti teljesítmény mellett megtakarítások keletkeznek, versenyelőnyt nyújt, compliance-t és kockázatsökkentést eredményez, továbbá javuló kapcsolatot biztosít a belső és a külső érdekelt felekkel.

A FŐTÁV víziója, hogy a jövő energetikai vállalata legyen. Ezen cél eléréséhez elsősorban innovatív megoldásokat alkalmaz. A „Fűtés, hűtés egyszerűen” szlogenjét valló szolgáltató célja, hogy 25-30%-ra emelje a saját hőtermelés arányát, fokozza az energiahatékonyságot, a fűtésben alternatív energiákat [szilárd biomassza, geotermikus energia] vegyen igénybe, illetve folytassa a szoláris villamos energia termelését további napelemek telepítésével. A klímabarát szolgáltatások elismerését jelképezi, hogy jogosult a Táv hő Ökocímke védjegy használatára.

A vállalat aktívan tesz az ipari szennyezőanyag-kibocsátások csökkentése² érdekében. 2017-ben 73 407 tonna széndioxid, 10 268 kilogramm szén-monoxiddal és 45 385 kilogramm nitrogén gázzal kevesebb került a légkörbe [FŐTÁV - EMAS - 2017, 2019., old.: 65.]. A nettó 40 milliárd forintos beruházást igénylő, egységes budapesti hűtőgáz 2023-ig történő kialakítása támogatni fogja az éghajlatváltozás elleni küzdelmet azáltal, hogy évente 150-170 ezer tonna szén-dioxid emissziója válik megelőzhetővé. Az iparági együttműködésnek köszönhetően az elkötelezett szolgáltatók közösen segítik elő a fenntartható fejlődést. A FŐTÁV az ökotudatosság terjesztője mind a vállalatok, mind a fogyasztók körében.

A megújuló energiával párhuzamosan az egyén és a szervezet szintjén az ún. transzformatív értékrend funkcionálhat az átmenet katalizátoraként. Az értékrend az alábbi jellemzőkkel írható körül:

univerzális kooperáció, egységes rendszerben gondolkodás, optimalizálás kiterjesztett modellben, utólagos problémakezelés helyett probléma- és kockázatmegelőzés, fejlesztő-építő kezdeményezések dominanciája, önkéntes vállalások, konvergencia a zéró károsanyag-kibocsátás felé, ambiciózus vízió és misszió, nagyfokú hatás az egyes alrendszerekben jellemzően már rövidtávon, széleskörűen adaptálható legjobb gyakorlatok létrehozása és terjesztése, egységek belüli és egységek közötti kohézió fokozása, valamint folyamatos, átlagon felüli fejlődési potenciál és sebesség.

² Becslés szerint hazánkban 2015-ben 12,8 ezer korai halálózást okozott a PM2.5 szálló por, 1,3 ezret a nitrogén-dioxidnak és 530-at az ózonnak való kitétség, míg az elvesztett életek száma rendre: 139,3 ezer, 14,3 ezer és 6 ezer év. [EEA, 2019, old.: 64-65.]

Megállapítható, hogy a FŐTÁV ennek az értékrendnek az előfutára. Az értékrend megtestesítői elsősorban a leaderek és stakeholderek soraiból kerülnek ki, majd egyre szélesebb körben elterjedve a tudásalapú és autotelikus társadalmak kialakulását alapozzák meg, és gondoskodhatnak azok minél teljesebb kibontakozásáról. Az innováció beágyazódása és annak részeként a megújuló energiára való áttérés mint a fejlődés egyik motorja aktivizálhatja a közösségeket, felgyorsíthatja az épített környezet helyreállítását és zöldítését, ezenfelül a szociális problémák enyhítését is. A kockázatok minimalizálása és a felvázolt fejlődési pálya követése érdekében a kormányzati szektor új funkciókkal kiegészülő, kiemelt szereppel bírhat [Costanza, 2013, old.: 16.], továbbá lehetőség van garanciák beépítésére a rendszerbe.

A XXI. század a lehetőségek kora. Mindhárom alrendszer diagnózisa alapján az emberiség fordulóponthoz közeledik, és a jövő nemzedékekre tekintettel az évszázadot jellemző fejlődési pálya kijelöléséről felelősen kell döntenie. Az 1,5°C-os célkitűzés realizálható, a tiszta erőforrásokhoz való hozzáférés ismét evidenciává válhat, ha teszünk érte. Ebben az alkotófolyamatban valamennyien akár egyénként, akár egy közösség tagjaként közreműködhetünk, részesülhetünk annak hozadékaiból és kiteljesedve növekedhetünk. Az úton az EMAS lehet a változás egyik mozgatórugója.

Irodalomjegyzék

- Costanza, R. [2013]. **Building a sustainable and desirable economy-in-society-in-nature.** Canberra: ANU E Press. Forrás: <https://press-files.anu.edu.au/downloads/press/p265261/pdf/book.pdf>
- EEA. [2019. április 7.]. **Air quality in Europe - 2018.** Forrás: European Environment Agency: <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>
- EMAS - EC. [2019.. május 29.]. **EMAS - Environment - European Commission.** Forrás: European Commission: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_registrations/statistics_graphs_en.htm
- EMAS - VM. [2019.. május 29.]. **Nyilvántartásba vett szervezetek listája és környezetvédelmi nyilatkozataik.** Forrás: EMAS Magyarország: <http://emas.kvvm.hu/company.php?l=FŐTÁV-EMAS-2017>. [2019.. május 8.]. **Budapesti Táv hőszolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság.** Forrás: EMAS Magyarország: <http://emas.kvvm.hu/download.php?f=281>

¹ Eco-Management and Audit Scheme